

REDACȚIA
Deák Ferencz-u. Nr 8
ABONAMENTUL
pe Austro-Ungaria :
an 20 cor. pe 1/2
cor.; pe 1/4 de an
pe 1 luna 2 cor.
pe Dumineca pe an
4 corone. —
întra România și
înstrănată pe an:
40 franci.
scriptele nu se nășoară.

TRIBUNA POPORULUI

Anul IV.

Număr de Duminică

Socoteli scintite.

Concetatea noastră maghiari păzește foarte mult în lumea mare, în străinătății, care n'are vreme să nu tezeze temeiul celor ce i-se spun, oameni mai cu socoteli în politica sa! A început să li-se și facă o care veste și poveste la privință asta, și une ori și din guri de bătrânețe vorbe că acestea: „Maghiari au căstigat mult în urma virtuților politice“ ... El biae, asta va să-i ridice la rangul de proroci în publică, care îți fac ca pe apă socotește că va fi în stată și stată vreme să cutare și cutare lucru pus azi la tine. Ba chiar și priatre noi Românilor sunt unit, cărți dău mult pe „voiniește ungurească, că „eacă, sia-s osmeni, și său ce să facă și cum să facă“, și priveac că oare-cum eameni mai sus de alți moritori!

Nimic mai seriosită că o stare creștește! Din potrivă: politicii maghiari sunt adeverăți bufoni, cărți fac sgojor, strigă, sar de sparie publicul, și mult serios în producția lor nu este, și aproape toate socotelile lor sting pe rind că bășici de săpun, și mai la urmă se va stinge în chip Nicol și cea mai mare bășică de săpun, la care atâtă le place a privi și plutește peste capetele lor: băsește credință, că această țară va deveni odată curat ungurească dela margini până la margini!

Dar ca să nu se zică, că hulim oserios pe „virtuoșii“ politici ungheri, săm să urmăze mai jos vocea unui ungher, care în fruntea celui dintâiungurească, în „Budapesti Hirlap“ din 14 Dec. n., o să une astă destul de ară.

Fiind vorba de ștergerea legii naționalității, ceruta de zvăpăiașii, „Budapesti Hirlap“ scrie că... cred că sosit timpul pentru așa-ceva. Apoi istoria aduce că această legătură, ce socoteală faceau ei, că ce urma din această legătură: credem-nu, că vezându-se Români, Serbi, Lovachi și Nemți și prin această legătură, pe un picior eu Ungurii! (deși nu adevărat că ar fi puși), indată că sără toti din piele de bucurie drept mulțumita, au să se facă posibile cu totul—Unguri și ei! Si el a crezut în asta! Ei desamăgirea a săi și e grozavă.

Gyrgyald s'a facut când s'a adus astă legătură naționalității, zice „B. H.“ cea să adus în vremea căd, seapăt de solutism, noi credem cu toată țără: în pu-

tere de contopire (înțelege: maghiarisare) a libertății! cănd credem în puterea fericioare a parlamentarismului, în buna poruncă a tutelor cetățenilor, în patriotismul (înțelege: ungurismul) tutelor naționalităților, cărți cu imbre comună vor lucra la mărarea Ungariei! și nu puține desamăgiri ne au ajuns de-auduit!

Cercând apoi să afle un modru de-a îmbăta lumea și mai departe cu apă rece, că dacă maghiarisarea n'areușit până acum cu legea de naționalitate, prin care credeau a ne fermea, vor reuși în altfel: prin puterea administrativă.

Chestia de naționalitate e treabă administrativă și nu legislativă, cum am crezut noi. Am probat-o astă pe hârtie și nu n'auști! Alți au poștă tot asemenea!

Adeca voi știați, că și alții au poștă asemenea, și tot nu v'ati cuvințit, că credeau că ce n'a putut sălă lame, vor pute Ungurii negreșit, căci doar ei sunt oameni mai presus!

Ei, după acestea mărturisiri, cine mai crede în genialitatea socotelilor politice ungurești, cred că Dumnezeu și eu Ungurii, dar noi o spunem pe sigur, că precum după treizeci de ani se vede săli și spune că s'au înșelat în socotelile cu legea de naționalitate și cu alte legi, totașă se vor vedea militi peste alți 30 de ani a mărturisi după proba a două: de a maghiariza cu puterea administrației, la care se întorc acum. Da, pentru că nici din pățania proprie Ungurii nu pot înveța nimic, necum din pildele atât de vîl ale altor țări și popoare, unde desnaționalisarea nu merge!

Crucea la Universitate. Senatul universitar din Budapest, după cum se știe, a respins cererea tinerimii universitare de a se repune semnul crucii în salele de învățămînt. Aceasta hotărîre va fi comunicată tinerimii, pe căea ministeriului instrucției, cărăia a fost adresată cererea. Dar a căreia nu va pute fi socotită de încheiată prințăcăsta în mod definitiv, deoarece, după cum se anunță, profesorii dela facultatea de teologie și în partea facultatea de drept, partisans ai cererii tinerimii, vor interveni în cauză, pentru a procura o altă finalizare. Să spunăt acum între profesori un currenț pentru a se face față necesari și pentru a interveni, ca să se restabilească stare lucrurilor de mai nainte, adeca să înscrie crucea locul avut și cuvenit în salele Universității.

Sărbătoare șovinistă. Mai zilele trecute Tessa Kálmán, faimosul „sdrobitor al naționalităților“ și a serbată a 70-a aniversare

sălii nașterii sale. Cu această ocazie generalul soldat a fost obiectul unor ovăziuni (patriotice). Barbată de seamă din toate partidele maghiare au ținut să felicită pe bătrânu fost prim-ministru, accentuând cu această ocazie măreția rol și „binesfăcătoarele“ efecte ale guvernării urmăsuț lui Deák Ferencz la cărma statului. Kossuth și, cără la urma urmălor răstarușă dela găvernație pe Tessa, i au făcut și o poaloane prin Hövös Károly. O repetiție dovedă este aceasta, că Maghiari, fără oosebire de partid politic, preamăresc, că și în parlament și în „exil“, și urmăresc cu simpatie lor pe cel ce au lespăt și luptă pentru opresiunea nemaghiarilor din patria noastră.

Impositul asupra spiritului în Austria. În Dietele precedente din Austria s'a propus un proiect pentru impositul asupra spiritului, care va întâlni-se în Dietele viitoare, și în această chestiune nu jocușă invadăcății Reichsrath-ului de a nu-a. Prin votarea acestui proiect de toate Dietele, ar fi rămas Reichsrath cu numai sarcini de ratificare a legii. Banii intinuti ale guvernului însă n'au fost sancționate de succes, căci Dieta din Tirol, în urma obstrucției Italienilor, a fost nevoie să trimite proiectul la comisia financiară, iar Dieta din Dalmatia a respins proiectul.

Se vede că Austria nu este încă cu totul coaptă pentru o descentralizare a legislației; ori mai în grăba dl Körbey n'are noroc!

Intărire la hotare!

Caleatoria deputației de 30 de pe Valea-Jiului, pe la ministrul, cerând judecătorie, carte funduară, gimnasiu etc. în Petrojeni, s'ar păre unora un lucru neinsemnat, poate chiar nevrednic și sta de două ori de vorbă asupra lui.

Nu aceasta e însă și părerea noastră. Indată că am cedit despre ea, noi am scris, acum două săptămâni, că lucru slab au făcut cel 10 Români cu 4 preoți în frunte, cărți au primit o figură și ei în deputație și a se poeleni pe la ministri pentru lucrurile susținute.

Și sfînde că a inceput să se facă școală din atari duceri pe la ministrul, — nu de mult vezurării du-ende o școală de oameni de prin munții Abrudului să ceară gimnasiu unguresc în Abrud, deși Brailei cu gimnasiul lui românesc e aproape, — ne ridicău cuvîntul facându-luator amintă poporul roman asupra boala acesteia, în care îl impinge și iel și colo oamenii violent, și îl zicem: Opriș este, Române și găndește-te de trei ori n'inte de a fi plecat odată spre Pesta în treburile la care te „poftesc“ domnii streinii! Caci nu știi la ce te duet și în santea cărui lucru îți ridici glasul tenu și paleția de pe cap, în astfel de casuri! Domnii șireți îți spun cuvinte ne-

vinovate: că mergi să ceri cutare luanu „de care tu fusuți să ai folos“, car în gândul lor ascund numele veninului pe care te amagești să-l sorbi pentru tine sau pentru filii tăi.

Nu suntem noi contra oricărui umblări cu rugări pe la ministerii, pot avea unii și alții lipsuri și nevoi, pe care le poti duce la bun sfîrșit mai repede, dacă ai cerut și dobândit sprijinul ministrului cutare. Dar suntem în contra umblării pe la ministri, cu cereri, din care să urmărește un rău, o primăjdie pentru națiunea noastră, în cutare ori cutare punct al ei.

Deputației Jiului i-s'a spus, că merg să ceară lucru și spre ușurarea p porului. Noi am spus îndată, că din punct de vedere național, rele urmări via avă împlinirea cererilor lor! și cuvenitul nostru îl deveresă și chiar foia ungurească din Petrojeni, care în numărul seu mai nou, trimis și nove de un amic, vedem că scrie următoarele:

„...Mădăraș îl granită, la hotără și pe de centre (punkte, orașe) tară!“

Si erata că azi prea înaintează început orașele din provincie, în care odiuioara brâzda neguțatorilor îl răsărită.

Acest element al comunității și sir le tud-soste ale micilor industriași, rău în vremi tocmai asa stâlpă puternici și maghiarismul, cum sunt azi miei proprietari, porniți în mare partea pe pasturi.

Si la urmă:

„Atât din punct de vedere social, că și economic, se cere să o rupem cu centralizarea (spre Pesta); provincie bună: națiunea tare; astă se acoperă una pe alta.

Când dar Valea-Jiului a cerut guvernului așezămintele publice amintite, nu doar este să și câștige numai putință de a înainta în cultură (prin gimnasiul unguresc), ci voește totodată a crea un centru puternic, de lipsă aici și din punct de vedere al studiului, centrul, care, ca un deget al corpului statului, să poată înrăuri cu putere de vîță spre împlinirea în aceste părți ale scopurilor statului!“

Voiți să vi se spună mai lîmpede? Aruncând formele șirete, scriitorul, care în aceste șire spune ce de fapt aveau el în gând când au plecat la Pesta, ar zice: Vrem aici la granițele României un punct unguresc puternic, care să stea de pază la hotare dinspre Tara-Românească, car asupra ținutului acestuia, curat românesc, să înfrângăasca asa, că să-l contopească în apa maghiară!

Voi, cel patru preoți români, doi uniți, două neuniți, care atât luptă parte în deputație din vorbă, pentru scopul acesta și mers pe la Budapesta și v'ati comănăcit la cei ministri? Atâtă de scăpătă în sufletul vostru nu v'edem, că credem că atâtă fost amăgiți de guri violente, că să cereți însă, vea vea contra scăpătă vostru popor.

Ei și de ce zicem: Băgați de seama, Români! Nu ve lăsa după fiecare gură dulce de solgăbire și boala asă, căci ei sunt duci și bani cu voi când au lipsă de voi, car după aceea ve rid și ve desprețește. Mărgăiți la mijloc tri-

numai când treburile voastre vă împing, fără umilirea și stricarea nemului, ear încolo lăsat pe viclenit ce vă duc, cum duseră pe cel de pe Jiu, să meargă el de el, căci cel puțin nu vor putea să se bâta în pept laudându-se, că aceste schimbări înspre răul nostru, noi însine le-am cerut! Si în felul de față ne pot arunca acest ponos greu.

Ei lucrează la întarirea lor la hotare, ear noi să le dam ajutor și să săpăm însine șanțurile de fundamente ale cetăților lor, cari să ne slabesc și să ne înghiță? Val de noi, dacă aşa lucram!

Din Congregăția comitatului Caraș-Severin.

Discuția asupra revisuirii legii de naționalitate. — O biserică română gr.-catolică licitată. —

Lugoj, 16 Dec. 1900.

Sâmbătă, în 15 Dec. st. n. s'a ținut congregația extra-ordinară a comitatului nostru.

Afără de membrii: C. Brediceanu, Virgil Tomiciu, Dr. George Dobrin, Dr. Isidor Pop, am mai remarcat prezența episcopului Dr. D. Radu, prot. gr.-or. Ioan Pepa din Buzău, Nicolae Birilescu, paroch gr.-or. în Lugoj; A. Spătan, paroch gr.-or. în Saceu, Ioan Marcu, inv. gr.-or. în Bucsa montană; Georg-Iacobescu, proprietar în Lugoj, etc.

Înaintea de a trece la ordinea zilei vice-comitele Carol Flakață ține să răspundă la vreo 15 puncte cuprinse în interpelările fațute de membrul Dr. G. Dobrin și Virgil Tomiciu, interpelările adresate vice-comitetului în sedința anterioară. Vice-comitele, după ce facea asigurarea, că în viitor raportele sale le va pune la dispoziția membrilor în broșură tipărită, — ear' aceasta se va întâmpina după schimbarea statutelor de organizare cam în sedință extra-ordinară din Maiu viitor, răspunde la toate punctele interpelanților. Acest răspuns satisfăcănd în mare parte pe interpelanți, după unele reflexiuni se ia la cunoștință.

Si pentru sedință actuală a congregației au fost rezervate unele interpelări făcute de membrii români, și anume: M. mbrul Virgil Tomiciu, interpelază pe vice-comitele, că are cunoștință despre afacerea scandalouă publicată prin ziare, anume că în comuna Scheiuș s'a vândut biserica gr.-catolică pe calea licitației?! — Înainte cu 19 veacuri cu 30 de arginti s'a vândut Christos din partea lui Iuda, eară acum după veacuri 19 se vine Casa cea sfântă a lui, eară și cu 30 de arginti!

Casele și pământurile oamenilor noștri le cumpără usurarii, ear' biserică ajunge pe calea licitației unut învețător gr.-catolic, pentru acoperirea pretensiunii sale reșante!

Vice comitele răspunde întărită, că întrădevenire biserica gr.-cat. din Scheiuș s'a și licitat prin executorul comunal, dar' după ce despre aceasta a luat cunoștință protorele concernent, ac s'a și reparat eroarea comisă într'acolo, că a declarat licitația de nevalidă, ear' contra executorului comună și notarului respectiv și-a luat cursul și ceicetarea disciplinară. Promite, că astfel de lucruri scandaluoase în viitor nu se vor mai întâmpla.

Facem dar' pe baza actelor și a expunerii vicecomitetului cuvenita observare, că în biserică gr.-or., ci cea greco-catolică a fost licitată.

Tot dl V. Tomiciu face interpelarea, că are cunoștință dì vice-comite, că în imediata apropiere de biserică, în zile de sărbătoiri, sau bîturile deschise și pentru ce se concede, că acestea să fie situate asă dă aproape de locasul lui D. Z. U? Vice comitele răspunde, că în punctul acesta se vor introduce schimbările impuse de împregui răi.

Dl Tomiciu își închide și urmărirea, că așa de sărbătorile creștine catolice și cele ovreiești, sărbătorile creștine de rit oriental în multe casuri sunt din partea oficiilor nerespectate?

Se ridică acum dl. C. Brediceanu, și într'un discurs vîu aplaudat face interpelații unele, că are vice comitele cunoștință de existența unui anachronism ridicol și dejocitor, că mai ales în părțile severinene ale

comitatului, fostii grăniceri și acum se adună la un loc și la timp fixat pentru „ascultarea poruncilor”. După ce arată ilegalitatea acestora și abusul, că s'a făcut și se face cu acelea din partea unor neprincipali și răuvoitori, care cassarea acestora spunește, că astăzi administrația și pesta tot guvernământul nu se mai îndeplinește prin „porunci”, ci prin legi constituționale. Vice-comitele promite a îndeplini cererea basată a interpellantului, cu care e deplin de acord, dar susține, că obiceiul acesta mai există numai în unele comune, unde cu acest procedeu s'a prea îndatnat poporul, și foarte cu greu se poate delătură.

Trecând acum la ordinea de zi, se procede la întregirea comitetului administrativ, alegându-se tot cel vechi între cari nici un Român.

Urmând la ordinea zilei rescripțul ministrului de justiție privitor la răscumpărarea edificiilor tribunalelor din Lugoj cu 40 000 coroane, — cestune, ce stă în legătură cu edificarea neului palat al ju judecăției în Lugoj, — s'a primit propunerea făcută de membrul C. Brediceanu, că rescriptul ministerial să se ia la cunoștință.

La chestiunea votărilii sumei de 100 coroane pentru depunerea unei cununi de metal pe monumentul marei poet maghiari, Mih. Vörösmarty din comitatul Alba-Iulia, și a sumei de 200 coroane peatră monumentul, ce se va ridica în capitala patriei noastre, d. Dr. George Dobrin, într'o vorbire frumoasă, declară din capul locului, că propunerea, arată însă procedarea nefără a guvernului față de articolul de pietate ale Românilor pentru bărbatii lor bine-meritați: cum le opresc colectările, cum le confiează banii colectații numai dela conaționali, cum îl persecută, cum îl insultă. De aceste acte de crudă intoleranță și adâncă imbutoare în simțul nostru de pietate, le aduce și Dobrin amiate fraților maghiari, — ca să se îndrepte și să apuce calea loialității și a echității față de naționalitate.

In afacerea îslazelor s'a înconvinsat reșeunțărea ocupanților vechi, dar s'a reprobat din partea Românilor vînzarea celor 223 de jugăre din îslazul comunei Peștiș. Membrii C. Brediceanu și Dr. G. Dobrin cu argumente temeinice au dovedit răuă la evidență, că grănicerii nu au destul pământ pentru păsunaț, ear îslazul această menținere oare. De aceea îslazurile nu se pot substrage dela menținerea lor genuină, ci numai în cazul, dacă ocărnuitorii au scopul apert a nimici materialmente populării. De reconvocație imposibilitatea pentru fostii grăniceri de a mai trăi numai cu pământul ce l'au, atunci dăți-le pământ din sutile de mil de jugăre, ce le are statul în fosu' confinu militar, cum și să dați ungușilor noștri, mai puțin lipsiți pământ campă și cu bani scumpi din vîsterea statului, care e și a noastră! Majoritatea pe largă toate argumentele aduse de membrul C. Brediceanu a înconvinsat vînzarea.

A urmat acum la ordinea zilei congresul comitatului Trei-Scaunelor, pentru revisuirea legii de naționalitate. Comitetul permanent a propus învățarea simplă la cunoștință, așa cum punerea rescriptului ad acta. Membrii partidului național nu s'au mulțumit numai cu atât, ci prin vorbitorul C. Brediceanu a propus respingerea cu indignantă a cererii de aderare la area hotărire, indăcă cererea aceasta e o barbarie. Arată că perfidie, cinism și nerăspinare au facut toți bărbatii de stat ai Ungariei dela Kossuth, Teleki, Bánffy până la Széll, numai abu și batjocură din cuvintele: libertate, gălăție și trăgătate, purtându-le în gura și zugrăindu-le în faptă.

Membru congregației, dl. Dr. Pop, într'o excelență vorbire dovedeste, că cu prinsul legii de naționalitate nu conține posibilitate Românilor și ale partidului național-român, — căc acelea se cuprind în proiectul de lege, prezentat în 1868 de deputații noștri naționali, — ear acel proiect nu s'a primit, ci numai niște sfârșituri probleme de egală-îndrepătire și au codificat în articolul de lege XLIV, din 1868, și nici acelea nu s'au ținut și nu s'au ținut. Arată mai multe exemple din viață, cu cari ilustrează și respectarea de fapt a legii — și pe aceasta praxă de anii 80, își înțemează și Széll susținerea legii de naționalitate. Așa putea și codifica — zice dl Pop — și proiectul deputaților români, că să nu l'ținești; și rău și facut, căc neabrogarea legii o apără, nu pentru ca să o tinești, — ci ea să avea și voastră și d'altele Păzmădy și alți voiaieri politici, prilegiul, putând arăta Europei, că nici în Șvîțera nu sunt naționalitățile mai dreptățile ca și în Ungaria. Acest scop mai splendid l'ștăfajuns dacă att fi primit proiectul deputaților români; și în modul acesta pe hârtie erau

postulatele lor împlinite cavalerestă, în faptă însă: netimplinate, — șterse, în modul cel mai perfid Spriginește propunerea membrului C. Brediceanu.

Tot la acest obiect mai vorbește dl Dr. G. Dobrin, desfășurând din praxă vieții situația naționalităților.

Punându-se la vot propunerea membrului C. Brediceanu, aceasta cade și se primește cu majoritatea de voturi propunerea comitetului permanent.

Celelalte obiecte, fiind mai mult de interes local, au fost peractate mai îngrijită primindu-se unanim propunerile comitetului permanent.

George Joandrea.

Către cititorii noștri.

In curând se încheie anul și mulți dintre abonenții noștri nu și-au plătit încă ce datoresc. Îi rugăm pe toți să bine-voiască a'și achita căt mai repede abonamentul, altfel li-se va sista trimitea foltă.

Redacția și Administrația.

Parastase.

Parastas pentru Șaguna în Budapesta. Ni se serie, că Dumineca trecuta, în 3/16 Decembrie a. c., s'a celebrat în capela română gr. or. din Budapesta parastas pentru marele archiepiscop și metropolit Andrei baron de Șaguna, la care au servit părintele Nicolae Diamandi și parohul locului părintele Ghenadie Bogoeviciu.

Parastas pentru preotul Blidariu în Prilep. Primim următoarele rânduri: împlinindu-se 40 de zile dela trecerea la cele eternă a sufletului iubitului nostru părinte Mihail Blidariu. Dumineca, în 11 Noemvrie st. v. a. c. s'a seviret în amintirea lui un parastas în biserică din Prilep prin preotul din Pataș Vasile Popovici.

Din de-dimineată se observă prin sat o miscare neobișnuită; toți creștinii în haine de serbare la sunetul clopotului grăbiu cără să biserică.

După sf. Evangheliile la ecenia morților, s'acreditează pomenirea preotului Mihail, multe fețe se udă de lacrămi.

O misereadă adâncă și dororoasă se produce la intrarea în biserică a preotesei văduve Ancuța Blidariu, cu sora sa Ana Serbescu și nepoatele Sofia Brinzel, Elisabeta Borheșcu s. a., cari zdorbesc de jale și durere aduceau cele trebuințioase parastasului. Cel mai jâlnic moment a fost lăsă la înțepe parastasului, când văduva îndurerată s'a apropiat de locul pentru ținerea parastasului. Ca dintr-un vulcan isbuină surpine din pepturile credincioșilor recunoaștori și giroză de lacrămi vîrsă ochii lor.

După sovîrșirea parastasului, părintele Vasile Popovici a ținut poporului o predică ocasională cam de următorul cuprins: „Patruzei de ani conduse Moise poporul jîloviilor prin pustie; dela apunerea ma elui băbat Moise, trecut au mil de ani, și poporul jîdovesc mereu invocă numele Moise, recunoșteând perderea lui. Patruzei de ani vă păstorit dragostea lui Mihail Blidariu, — acoperindu-vă și scutindu-vă de îspite. — El este și nu mai este între noi și pre căt vă cuprinde, după înfășoarea voastră la acest moment, din destul recunoaște și perdere și gîjul ce-l simțiști.”

Asemănătoare frumoase și potrivite au fost expunările părintelui Popovici, luate din viața lui Moise și a decedatului nostru preot, și predica și-a străsit-o cu cuvintele martelui apostol Pavel: „Si vă rog pe voi, fraților, să recunoașteți pe cei ce se ostenește pentru voi, pe mai marii voștri în Domnul, ei ce vă învață pe voi.”

După parastas am mers cu totii la mormântul decedatului paroch Mihail Blidariu, unde s'a cântat „Cu duhurile drăpători și s'a citit ecenia morților, apoi s'a împărăt pe mănaș.

Amicul.

Apel!

Cărd onor. Domni membri ai vecinătății noastre funebrale române din El-sabtinul Timișor!

Mulțamă profundă să aducem cu totul — capitolul magistratului nostru, respective

onorabilu' primariu, d'-ul Dr. Tebessi și opribilul prim-căpită, d'-ul Dr. Bandi, cădrea de la noastră cerere, de bine și în interesul asociaționel noastră funebrale au adăugat acestea de la toți funcționarii de la cadrul acestor asociații, din motivul, ei numai în interesul și spre binele asociaționel — n'au lucrat.

Că nu s'a întâmplat o daună mare sau chiar catastrofa de dislocare, și mai generositatea și marinimositatea acestor domni capi magistratuali trebuie multumim.

Dar ca asociaționea noastră să poată relua și continua activitatea sa, opribatul domn prim-căpită a publicat convocarea unei adunări generale extraordinaire pe ziua de 23 I. c. dim. la 10 ore sala magistratului orășenesc din cadrul unde membrii asociaționel vor avea aleasă un președinte, vice-președinte, judecători și comitetul.

Apelăm pe această cale la toti membri și l'invităm a participa la această adunare, aducând și băilele și drapeluri dăm votul nostru acelor băile și cartile pentru prosperarea și înflorirea asociaționel noastră ne ofer destulă garanție și materială.

Să nu uităm, că înflorirea și prospătarea fondului asociaționel noastră împreună sumă de 200.000 coroane, numărul și curățenie acelui bărbat conteană la nostru avem să mulțumim, pe cel locom, prin intrigă l'au făcut să se înțeleagă în lăsuri din calea lor, și acest vicebărbat este: Domnul Constantin Mihail, căruia cu totul să-l dăm tributul recunoscător noastră și să-l strigăm: „Trăiască și președinte al asociaționel noastră funebrală.

Timișoara, la 18 Decembrie 1900.

In numele multimii membrilor asociaționel:

Ilie Paun, m. p.; Genadije Rusan, m. p.; Anton Graf, m. p.; Anton Biles, m. p.; Hard Jacob, m. p.

Ultime stiri.

Răsboiul buro-nglezez.

Răsboiul Burilor cu Englezi începând de departe de sfîrșit. De cîte zile deja Burii au reînceput lupta pe toată linia în contra dușmanului său, împotriva lui, i-au biruit din nou în lăsuri trecute, și o spaimă cumpălită împinge pe toți Englezii, căc mulți ofițeri înalti și mai mulți soldați ai lor au căzut, parte morți, parte sonieri.

Acum cu data de 19 I. c. n. s'acreditează se telegrafează din Capșa Londra:

Burii cu o bravură mare au vădit din feara lor în fața Capșa colonie engleză. Vesta aceasta împinge săpămidă foarte mare între Englezii. In urma acesteia starea de lucru se schimbă cu totul pe câmpul de război de deosebită Olandeză din Capșa așteptau decât un semn din partea Răsboiului, pentru ca să se rescoale și ei împotriva Englezilor. Burii prin două curi au trecut deja riu Oranj: trupa de-a lor a străbat în Capșa lângă Filipstown, între Kimberley și Oranj. În războiul mai nou ale Burilor se că e orașul Cradock din Capșa crede, că el vor impresura și în acest oraș.

Pretoria, 19 Decembrie. Eri. 181 Burii au reportat cără o mare invadare asupra Englezilor, anume asupra comunității armate Clemens. Cu acest prilej căzut dintre Englezii: 273 morți, și 400 răniți.

Krüger întra Olandeză.

Amsterdam, 20 Decembrie. Președintele Krüger a fost primit aici cu pompă mare și cu insuflare enormă. Mii de mense farnicau pe strădele, pe unde trebă să treacă Krüger. Chiar și populația din vecine au alergat cu suilele în oraș, întimpine pe vestul președintelui al Poporului portă cocarde cu inscripția „Trăiește”.

Noutăți

Arad, 21 Decembrie n. 1900.

Zile onomastice. Marți și-a sărbătorit ziua onomastică amicul nostru Sava Oncu, sef-șef general al băncii „Victoria”. Totuși și stimătorul său grăbit să felicite pe român, pe bărbat de munca și în stat pe teren economic, că și în biserica sa. Bisericii și-a sărbătorit ziua onomastice Dr. Nicolae Oncu, directorul băncii „Victoria”. Toți românii din Arad au fost să-și sărbătorite sentințele lor de dragoste și respect pentru eminentul bărbat. Însuși P. S. Episcopul Goidis l-a onorat pe dl Oncu și i-a exprimat felicitările.

Bar. Ion și-a sărbătorit ziua Unghiarului, referentul școlar Romulus Ciorogariu totuși, ca în toți anii, i-a adus tribut de iubire și respect.

Necrolog. Primul nostru redactor a fost greu înecat prin moartea ta-ului său Iosif Russu, întemplată Mer-ziua seara. Decedatul a fost un om bun, pacnic și bun român. Înmoartea sa a venit la o vîrstă de 64 ani. Înmormântarea sa va face azi.

Il deplâng fiul său Ioan și soția sa, creșterea cu copil Letitia, Mircea și Mihai și flică-sa Elena, cu soțul Ioan Popescu (în București) și copil Ionel, educator, Eleonora, Stroe și Florea, precum și numeroase rudenii din Comuna, locul de naștere al decedatului.

Fie-i tinerina ușoară!

Dieta ungurească. Camera deputaților a ținut Marți (18 l. c.) cea din urmă dieta meritorică înainte de vacanța Crăciunului, care va fi până în 14 Ianuarie.

Aproape de necrezat O foaie ungură din Seghedin a publicat zilele acestea lungă vîrte, primită dintr-un isvor prețios de încredere. Si se zice în vîstea mareșă, că Majestatea Sa Monarchul nostru este în gînd să se însoare, luând în casătoare schematică pe fosta artistă a teatrului Burg Viena, Ecaterina Schrott măritată după domn Kiss Miklós, fiu al martirului unat Kis de la Arad, dar de care e pe cale de divorț. Majestatea Sa — zice stirea lan-ță — are vechi simpatii față de numita sa, care tocmai acum s'ar fi găsind la Roma, în cauza divoțului său care ar avea să urmeze cununia chiar în primăvara viitoare.

Faptă nobilă. Ni-se trimit următoarele rinduri: Noi, subscrisi, vă rugăm să ne sărbătorim bunătatea vesti în gazeta română, că dl Georgiu Lazar, avocat în vîzând, vîzând copiii nostri desbrăcați și fără vîzând, a cumpărat la H-care căte-un rînd de haine și căciulă Pentru această bunătate a noastră, subscrisi, mulțumim din inimă d-lui avocat Georgiu Lazar și rugăm pe Dumnezeu să-l dea sănătate și să-l ţină la viață încă multă vîrstă.

Faptă creștinească. Dl Ioan D. Popescu, învățător pensionat în Cut, Alba-de-jos) drept mulțumită Atot-puternicul pentru imbelșuitorul rod, ce l'a versat în toamna acestuia peste viile comunei noastre, a dăruit sf. biserică din comuna sa. Evangelie frumos compactată, în preț de 50 coroane. Fie că ceriul să-și reșindea indoiit această faptă creștină.

† Petru Mihuțiu. Ni-se comună că stirea tristă, că Reverendismul Iohai Mihuțiu, archidiacon on., fost inspector al gimnaziului din Beiuș, protopop distr. de Oradea-mare, așezator consistorial, paroch gr.-cat. de Bosig etc., după o boală indelungată

a încetat din viață Luni, în 17 Decembrie seara, în vîrstă de 71 ani. Osémintele pămînteni i-s'au înmormântat Miercuri în 19 Decembrie a. c., la 2 și jum. ore p. m. în cimitirul din Oradea-mare. Fie-i tinerina ușoară și memoria binecuvîntată!

Contra statificării școalelor. Episcopatul catolic de Cenad a dat preoților o circulație prin care le atrage atențunea să privilegheze asupra școalelor comunale pe care guvernul și-a pus ochii, și să ţină strîns la obiceiul ca unul din învățători să fie înstruit pentru a fi și cantor la biserică, chiar și în casul când guvernul și-ar căstiga vre o influență. O dovadă este aceasta, că de cele dehovnicioase, de cele sufletești stăpânirei de loc nu îarde!

Noul protopop al Seliștei. Lumină trecută s'a facut în Seliște alegerea de protopop. A fost ales cu unanimitate dl Dr. Ioan Stroia, profesor seminarial în Sibiu.

Statute aprobată. În sfîrșit după volbura de imperecheri ce a durat atâtă ană în jurul Reuniunii învățătorilor din protopiatele Timișoara, Lipova, Belinț și B. Comloș a ajuns afacerea la înță. Statutele de atatea ori reiectate acum au obținut aprobația din partea guvernului. Felicităm învățătorimea din acele tracturi de acest rezultat de mult dorit și îl dorim ca sub înțeleapta conducere a devotatului president, domnul avocat Emanuil Ungurean, să se bucure de înflorirea Reuniunii.

Dela „Reuniunea sodalilor români din Sibiu”. La fondul pentru acuizarea unui locul cu o hală de vînzare pe seama „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, au mai contribuit cu câte 20 banii următori: dl Dr. D. P. Barcianu, prof.; d-na Silvia Dr. Barcianu n. Oiteanu, Sorin, Radu, Andrei, Achil, Lavinia și Silvia Barcianu; d-na Constanta P. Barcianu (Răřinari); d-șoara Miocă Olteanu (București).

Dar pentru biserică. Văduva: Stoiana Tetudea, soția fostului nostru epitrop Damian Tetudea de aici, din indemnă creștineș și din iubire față de maica noastră biserică a dărât sfintei biserici un rînd întreg de odajii preoțesti în preț de 70 coroane; care sau și sfințit az, 6 Decembrie, a. c. ziua sfântului Nicolae.

Această vîdăvă harnică și cinstită, întotdeauna sărătat față de sfânta biserică cele mai calde, cele mai nobile simțăminte creștinești, documentând aceasta prin fapte primească deosebite și pe această cale cea mai călduroasă mulțumită. Deo Dumnezeu, ca încă mulți ani să mai poată face astfel de lucru creștinesc. Dumnezeu îl răsărescă jertfa adusă, insutit. Cuvîn la 6 Decembrie v. 1900. Dimitrie Popoviciu, învățător, notarul comitetului parochial.

In interesul adevărului. Fruntașul Ignatie Blagă din comună Chierechiu ne roagă să dăm stirea că faimile ce s'au răspândit de răutăcioși, că preotul Al. Munteanu ar fi mers la birt la d-sa, este o calomie nedemnă. Parintele Munteanu a fost la locuința sa privată, unde a fost primit cu tot respectul cuvenit unul vrednic preot, pe care numita comună îl dorește, și a cărui întârrire pentru comună Chierechiu a și fost cerută de o deputație ce s'a prezentat Vineri la P. S. Sa Domnul Episcop diecesan.

Un tiner zelos. Ni-se telegraflază, că zeulosul tiner lulu Luchiciu a depus în 19 Decembrie rigorosul mixt în drept cu succes strălucit și s'a înscris la camera advocațială din Timișoara. Felicitări sincere bravului tiner!

Un răspuns. În numele tinerimel universitar din Cluj ni-se trimit spre publicare un răspuns la articolul publicat de noi sub titlul „Res Claudiopolianes”, răspuns semnat de d-nii G. Sorban, Em. Moecanu, Aurel Oprea și A. P. Bănuțiu. Esența răspunsului este aceasta:

„Înainte de toate să ocupă de Ca-sină” (articolul publicat de noi sub titlul

„Res Claudiopolianes”) care, ce e drept se află în halul cel mai mare al slăbiciunii. E aderă mai departe, că dintre tinerii universitari abia sunt înscrise 19.

Vine deci de sine întrebarea că cine poartă vina desinteresului acestuia? Inteligenta și cauza sau tinerineasă?

Să fim drepti: vina o poartă și unul și altii! De vînă sunt toti acel inteligenți elevjeni, cari au lăsat ca singura lor instituție culturală socială să se scapă de pana la gradul la care se află azi; vina o poartă toti acel români din Cluj, cari nu sunt membri ai acestor instituții și cari cu anii de zile nu intră în localitatea ei. Ce privește tinerimea, avem dovezi, că au fost asti, când în mărul membrilor din singurul ei se urca la frumoasa cifră de 60. Relaționile dușmanoase dintre partide au avut totușă fatală urmare de a divisa și tinerimea și astfel o atrage în nenoroacoase certe. Împrejurările aceste pe mulți clujeni i-au disgustat și aceștia au părăsit casina. Pe cînd, va să zică, că casina a ajuns în studiu de azi precum se vede în poarta astă inteligență, care a escădat prin indolență, că și tinerimea care în loc de astă păstrează cu rigore independentă, să a lăsat influențată de o partidă și astfel a tras asupra ei următoarele partide. Nu așa e însă cu despărțîmântul asociației și societății pentru crearea fondului școală de fetișe; acel dureri responsabilitatea pentru faptele comise, cade cu toată greutatea sa numai și numai pe spatele inteligenței române din loc Aceea și ear aceeași inteligență română din Cluj, care prin orările noastre a ajuns până acolo, incă din instituționul cultural românesc a facut obiect de ceară și pără!”

Mitropolit sârb în Bosnia Majestatea Sa. Monarhul nostru a numit pe secretarul episcopal sârbesc și gr. ort. din Timișoara, pe dl Eugen Lytitz, mitropolit al Sârbilor ortodocși din Bosnia, cu reședință în Banjaluka. Noul mitropolit a plecat la Viena ca să facă jurămîntul prescris.

Crestinii evlavioși din comuna noastră bisericăescă ort. română Giula Germană, ne-au imbucurat cu următoarele daruri pe seama sf. biserici și anume: Dimitrie Ungurean cu soția sa Persida Bosnic cu un măsău frumos pe prestol în preț de 48 coroane; Georgiu Albu cu soția sa Victoria Mandruțeu cu un ornăt frumos preotesc, în preț de 116 coroane, de tot 164 cor. Pe cînd aceste daruri, subscrise — în numerole comunei noastre bisericești, aduce dăruitorilor și pe calea acestea cea mai mare mulțumită, dorind din inimă, ca Dumnezeu să le dăruiască viață lungă și sănătatea deplină ear celorlați buni creștini să le servescă de exemplu fapta aceasta frumoasă și vrednică de toată laudă! — Giula Germană: 27 Noemvrie 1900. În numele comunei bisericești. Petru Biberea, paroch ort. român.

Bereria Regală din Steinbrück a băncrotat. Societatea pe acțiuni care îngurește se numia „Kraly's serböz” a falimentat având pasive de 1,884 232 coroane.

Neamurile reginel Draga. Din Belgrad se serie, că în seupstina Sârbiei va fi prezentat în curînd un proiect de legă, care asigură o rentă anuală de 2 milioane dinari pe seama rudenilor sârbi ale reginei Draga. Motivarea acestui proiect este, că națiunea sârbescă nu poate lăsa, ca rudenile reginei să-și căstige pânea de toate zilele cu ocupări de rînd. De altfel regina Draga e descendenta familiei principale Lunjevića, care odată a jucat rol însemnat. În decursul vremilor însă familia aceasta a scăpat atât de mult, încât și actuala regină până ce era vîdăvă înginerul Mušin, trăia exclusiv numai din beneficiul ei și primia dela corte, ca festă damă de onoare. Atunci abia își putea închiria o locuință cu o odaie.

Congres anarchist în Berlin. Se telegrafează, că anarchiștii din Berlin au convocat acolo pe ziua de Crăciun un mare congres anarchist.

Par cas de moarte. Se anunță din Paris, că Sambata trecută cunoșteul publicist Edmond Turbe a murit acolo deodată, în aceeași oară cu soția sa, amândoi de moarte naturală.

Om cu două inimi. La clinica din Berlin Joa a fost sezonat profesorul L. Beau-mann, care s'a festivat. Spre mare u-

mire a medicilor, în trupul sinucigașului său aflat două inimi, dintre care una desvoltată în țină regula.

Felurimi.

Monumentul unui căno. Pe muntele St. Bernhard s-a ridicat un monument, întru amintirea cănelui bernhardin Barry. Acesta în decurs de 10 ani, a mantuit viață a 40 oameni, cari se răsciseră pe munte. Faptele lui eroice au fost următoarele: El a gasit un copil, în etate de 10 ani, care zacea în zăpadă, cufundat într'un somn fatal — soț cu moartea. Barry deschepă copilul din somn — și după ce îl răsuși aceasta, se asează jos lângă el, și îl facea sunete ca și cand i ar zice: să se scoale și să incalce pe el. Copilul înțelese și înțelnic, ear Barry îl dusă până la Mănăstire. Moartea cănelui proveni din frica unui necunoscut, care se creză amenințat de gura căcasă alui Barry — și împreună cu omul. Aceste două evenimente sunt gravate în monument; unul reprezentă pe bernhardinul cu copilul pe spate și sub aceasta stau următoarele cuvinte: „Eroicul Barry mantuia viața a 40 de oameni și s-a omorât de al 41-lea”.

Posta Administrației.

Dl Vasile Muntean în Ciclova-mon- tană: Dacă la patru mil de abonați am răspude de primirea abonamentului în foaie, ar trebui să o umple numai cu adresa, ceea ce nici D. tră nu Vă place; puteți fi înăs- sigur că banii odată primiți nu Vă se mai cer, cerem numai ca fie care abonent să-și împlicească datoria.

Dl Stefan Trif în Măsca: Din suma primă de 4 cor. cu 2. — Vă îl achităt datoria pe sem. II. din anul trecut și cu restul sem. I. din anul acesta. Mai aveți cor. 2. — pe al II. sem. de solvit.

Dl Vasiliu Pantea în Homorod: Acea-și răspuns.

Dl Gligorie Rada în Rus: Cu 2 cor. Vă îl achităt abonamentul pe sem. II. anul acesta și cu 2 cor. pe sem. I. din anul vîitor 1901.

Dl George Șerban și Michail Istiță în Chitighaz: Am primit pe 1900.

Dl Dimitrie Cloambeș în Baia: Am primit acum și pe al II-lea Sem., vă mulțumim, dela domnul Tîgu n-am primit nimic pentru D. ta.

ECONOMIE.

Reprivire economice de pe sepmâna.

Din cauza timpului neguros prin toate părțile, piețele de bucate încă au fost slab cercetate, astfel:

Grâu: fiind slab cercetat a scăzut din preț cu 5—7% fileri.

Secară: și-a ținut prețul neschimbăt. S'a vândut cam 6000 măji metrice cu prețul de cor. 6.60—6.90.

Orzul: de asemenea și-a ținut prețul neschimbăt s'a vândut eu cor. 5.45 până la 5.85.

Ovăzul: a avut slabe oferte, e lipsă de calitate mai bună și s'a vândut cam 5000 măji metrice cu prețul de 5.35—5.75.

Cucuruzul: a fost ceva mai bine cerut și s'a vândut cu Cor. 4.35—4.40

Cereale (bucate).

Prețurile dela 21 Decembrie.

din Arad:

Grâu cel mai bun	cor. 7.15—7.44
Cucuruz	5.25—5.50
Secară	5.10—5.15
Orz	5.50—5.60
Ovăz	4.70—4.90

Prețurile dela 21 Decembrie

din Budapesta

Grâu în Aprilie	cor. 7.3
---------------------------	----------

